

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

52-2

Brno 2011

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 52
Volume 52

Číslo 2
Issue 2

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial Board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttkey, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Jiří Juchelka, Soňa Klanicová, Olga Lečbychová, Marián Mazuch,
Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Technical Editors, typography

Pavel Jansa

Software
Software

Spencer Kimball, Peter Mattis, GIMP Development Team 2008: GNU
Image Manipulation Program, 2.6.1
GRASS Development Team 2008: Geographic Resources Analysis
Support System, 6.3.0
Kolektiv autorů 2008: Inkscape, 0.46
Kolektiv autorů 2005: L^AT_EX 2_ε

Fotografie na obálce

Adresa redakce

Adress

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i
Královopolská 147
612 00 Brno
IČ: 68081758
E-mail: pv@iabrno.cz
Internet: <http://www.iabrno.cz>

Tisk
Print

Azu design s.r.o.
Bayerova 806/40
602 00 Brno

ISSN 1211-7250

MK ČR E 18648

Vychází dvakrát ročně

Vydáno v Brně roku 2011

Náklad 450 kusů

Časopis je na seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.

Copyright ©2011 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. and the authors.

- č.j. 40/06. Uloženo: Archiv nálezo- vých zpráv, Archaia Brno, o. p. s.
- Polánka, P., Zůbek, A. 2008:** Archeologické doklady vo- dohospodářství středověkého a novověkého Brna v pro- storu Dolního trhu. *Archeologia technica* 19, 110–116.
- Procházka, R. 1988:** Archeologické prameny ke stře- dověkému Brnu (Z nových výzkumů 1983–1987). *Ar- chaeologia historica* 13, 83–95.
- Procházka, R. 1996a:** Die älteste Besiedlung des Pe- tersberges in Brno und die Frage der Stadtentstehung. *Kwartalnik historii kultury materialnej* 44, 19–30.
- Procházka, R. 1996b:** Počátky osídlení a církevní ži- vota. In: L. Jan, R. Procházka, B. Samek (eds.): *Sedm set let brněnské kapituly*. Brno: Brněnská biskupství.
- Procházka, R. 1996c:** Brno, Petrov č. 2. Rkp. nálezo- vé zprávy, č.j. 3/96. Uloženo: Archiv ÚAPP Brno.
- Procházka, R. 1996d:** Brno, Petrov č. 2 a 8. Rkp. nále- zové zprávy, č.j. 136/96. Uloženo: Archiv ÚAPP Brno.
- Procházka, R. 1996e:** Brno, Petrov – kanalizace. Rkp. nálezo- vé zprávy, č.j. 144/96. Uloženo: Archiv ÚAPP Brno.
- Procházka, R. 1997:** Jánská ul., blok 24. Rkp. nálezo- vé zprávy, č.j. 10/97. Uloženo: Archiv nálezo- vých zpráv Archaia Brno, o. p. s.
- Procházka, R. 1999:** Brno (okr. Brno-město), *Přehled výzkumů* 39 (1995–1996), 380.
- Procházka, R. 2000:** Zrod středověkého města na pří- kladu Brna (K otázce odrazu společenské změny v ar- cheologických pramenech). In: M. Ježek, J. Klápště: *Mediaevalia archaeologica* 2. Brno a jeho region. Praha: ARÚ AVČR, 7–158.
- Procházka, R. 2001:** Brno-Zábrdovice, Vojenská nemoc- nice, kanalizace. Rkp. nálezo- vé zprávy, č.j. 2/01. Ulo- ženo: Archiv nálezo- vých zpráv Archaia Brno, o. p. s.
- Procházka, R., Unger, J. 1994:** Brno, Katedrála sv. Petra a Pavla. Rkp. nálezo- vé zprávy, č.j. 55/94. Uloženo: Ar- chiv ÚAPP Brno.
- Punčochář, J. 2009:** Brněnské poštovní úřady v běhu času, internetová verze publikace na [http:// filabrno.net/prirucky_download.htm](http://filabrno.net/prirucky_download.htm), citováno 23. 3. 2011.
- Rybníček, M. 2010:** Studánka (A28/10), závěrečná zpráva, rkp. dendrochronologický posudek. Uloženo: Archiv Archaia Brno, o. p. s.
- Sadílek, J. 1999:** Brno – Vodní ulice. Rkp. nálezo- vé zprávy č.j. 30/99. Uloženo: Archiv nálezo- vých zpráv, Archaia Brno, o. p. s.
- Samek, B. 1994:** *Umělecké památky Moravy a Slezska I (A–I)*. Praha: Academia, 244–248.
- Sedláčková, L. 2009:** Sanace podzemí HJmB – zá- chranný archeologický výzkum – Blok 21b v Brně. Rkp. nálezo- vé zprávy, 21/09. Uloženo: Archiv nálezo- vých zpráv, Archaia Brno, o. p. s.
- o. p. s.
- Sedláčková, L., Zůbek, A. 2008:** Nálezová zpráva o provedení záchranného archeologického výzkumu při stavbě „Novostavba bytového domu, ul. Přízova 4–6, Brno“. Rkp. nálezo- vé zprávy, č.j. 25/07. Uloženo: Ar- chiv nálezo- vých zpráv, Archaia Brno o. p. s.
- Svoboda, A., 2001:** *Historická mapa podzemí*. Brno. **Unger, J., Procházka, R. 1995:** Počátky katedrály sv. Petra a Pavla v Brně ve světle archeologických vý- zkumů 1991–1992. *Brno v minulosti a dnes* 13. Brno: Archiv města Brna, Odbor vnitřních věcí Magistrátu města Brna, Muzejní a vlastivědná společnost v Brně, 90–111.
- Wolný, G. 1856:** *Kirchliche Topographie von Mähren, meist nach Urkunden und Handschriften*. II. Abthei- lung. Brüner Diöcese. Bd I. Brünn.
- Zatloukal, P. 1997:** *Brněnská okružní třída*. Brno: Památ- kový ústav Brno.
- Zůbek, A. 2002:** Brno. Josefská 7, 9 – Novobranská 24, 26, 28. Rkp. nálezo- vé zprávy, č.j. 25/01. Uloženo: Ar- chiv nálezo- vých zpráv, Archaia Brno, o. p. s.
- Zůbek, A. 2004:** Brno, Jánská (Opatlavice – Archaia Brno). Uloženo: Archiv nálezo- vých zpráv, Archaia Brno, o. p. s.

BRUMOV-BYLNICE (K. Ú. BRUMOV, OKR. ZLÍN)

Hrad Brumov. Novověk. Hrad. Záchranný výzkum.

Během rekultivace terénu před S částí hradu byly obna- ženy stěny bastionu a hradby, která jej spojuje se vstupní bránou. Podél hradby byla provedena sondáž, ve které byla zachycena pata zdi. Zajímavým poznatkem je zjištění pravděpodobné existence hradního příkopu před vnější hradbou. V rohu u bastionu pak byly obnaženy lehké ka- menné základy drobného přístavku. Všechny situace lze datovat do období 17.–19. stol.

Ivan Čizňmář

Resumé

Brumov-Bylnice (Kataster Brumov, Bez. Zlín), Burg Brumov. Neuzeit. Burg. Rettungsgrabung.

BRUNTÁL (K. Ú. BRUNTÁL-MĚSTO, OKR. BRUNTÁL)

Fügnerova ulice, p. č. 177/1. Novověk. Město. Zá- chranný výzkum.

V měsíci srpnu byly náhodně zjištěny neohlášené výko- pové práce v J části ulice Fügnerova (bývalá ulice Hrnčír- ská) v Bruntálu. Dokumentace liniového výkopu o šířce asi 0,7 m zde zaznamenala několik situací, souvisejících s historickou zástavbou ulice, která byla v 2. pol. 20. sto- letí z větší části asanována.

V úseku dlouhém 19 m byla výkopem příčně poru- šena soustava základových kamenných zdí spojených jí- lem, z nichž nejmasivnější dosahovala šířky 1 m. Zhlou- bení bylo provedeno až na podlaží, kde byly zachyceny jejich základové spáry.

Dále zde byl zachycen výrazný horizont červenočerné požární planýrky, související snad s požárem města za tři- cetileté války (1643) nebo dalšími požáry v 18. stol. (Kuča 1996). Přesnější datace požární vrstvy, ale i sled uloženin

nacházejících se na profilech, nebyla z důvodu úplné absence keramických nálezů možná. Několik raně novověkých keramických fragmentů se podařilo získat ze dvou zahloubených objektů.

Pavel Malík

Literatura

Kuča, K. 1996: *Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. 1. díl A–G.* Praha, 347–354.

Resumé

Bruntál (Kataster Bruntál-Stadt, Bez. Bruntál), Fügnerova Str. Parz. Nr. 177/1. Neuzeit. Stadt. Rettungsgrabung.

BRUNTÁL (K. Ú. BRUNTÁL-MĚSTO, OKR. BRUNTÁL)

V jarních, letních a podzimních měsících roku 2010 probíhaly na několika místech historického centra Bruntálu a v prostoru jeho předměstí větší či menší stavební akce převážně investované městem (obr. 37). Jednalo se hlavně o rekonstrukce stávajících a stavby nově budovaných inženýrských sítí. Cílem tohoto příspěvku je souhrnně informovat o výsledcích jednotlivých záchranných archeologických výzkumů, realizovaných v jejich souvislosti.

Fügnerova ulice, p. č. 180/1, 156, 4038/1. Středověk, novověk. Město. Záchranný výzkum.

Obr. 37. Bruntál. Katastrální mapa, lokalizace archeologických výzkumů v historickém jádru města v roce 2010.

Abb. 37. Bruntál. Lokalisierung der Rettungsgrabungen von 2010 im Katasterplan.

V trase nově budované kanalizace v prostoru stávajícího parkoviště na Fügnerově ulici proběhl v květnu 2010 záchranný archeologický výzkum, který přinesl zjištění pozůstatků původní novověké zástavby, demolované ve 20. století. Dokumentován byl průběh sklepních prostor s destrukcí kamenných základových zdí a s výplní v podobě stavební suti.

Kromě výše zmíněných záchranných výzkumů byly formou dohledu realizovány i negativní akce, které přinesly informace o konfiguraci terénu v centru města i na jeho předměstí. Ve většině případů byla identifikována pouze recentní narušení původních nálezových situací, případně byl registrován průběh povrchu geologického podloží.

Náměstí Míru, p. č. 91. Novověk. Město. Záchranný výzkum.

Pomyslným zakončením několikaleté revitalizace historického jádra města se stala stavba fontány na náměstí Míru. Záchranný archeologický výzkum, realizovaný v dubnu 2010, potvrdil nálezové okolnosti zjištěné již v roce 2004 při rozsáhlé rekonstrukci náměstí (Kiecoň 2005). Fontána byla zbudována v místě původní, ve 20. století rekonstruované a později zrušené kašny, tomu odpovídá i nálezová situace. Pod stávající úpravou povrchu byly sledovány valounová dlažba z 19. století a betonové lože, včetně částí původních armatur někdejší novověké kašny.

Ulice Okružní, Nerudova, Partyzánská, Požárníků, Karla Čapka a náměstí Míru, p. č. 209, 205/4, 22219/1, 190, 89, 93/1, 95/3, 4792, 4793. Středověk, novověk. Město. Záchranný výzkum.

V souvislosti s projektem „Bruntál, ulice Požárníků – Okružní – teplovod“ proběhl v květnu až srpnu 2010 rozsáhlý záchranný archeologický výzkum v trase nově budovaného teplovodu. Zkoumaná lokalita se nachází v prostoru původního historického jádra města, dnes městské památkové zóně Bruntál, konkrétně v jeho J a JV části. Soutisk zaměření výzkumu, vyneseno do současné digitální mapy katastru nemovitostí a indikační skici stabilního katastru z roku 1836 (Zemský archiv Opava, fond Stabilní katastr slezský, sign. Sl 302, kart. č. 47), umožnil alespoň rámcově identifikovat zkoumané situace s jednotlivými městskými parcelami a ulicemi. Liniová stavba probíhala v místech, která lze ztotožnit s historickými ulicemi Řeznická (Fleischer Gasse, dnes Požárníků) a Zámečnická (Schlosser Gasse, dnes Partyzánská), dále s místem původní soutky mezi domy JV bloku zástavby na náměstí Míru – dnes ulice Karla Čapka, v dvorních prostorách výše zmíněné zástavby a v místě bezejmenné ulice ústící na V straně do ulice Zámečnické – dnes Nerudova.

Výkopy o šířce 0,6–1,5 m a hloubce 1,1–1,5 m, situované při okrajích stávajících komunikací či chodníků, byly prováděny strojně, v místech křížení inženýrských sítí pak kopány ručně. V případě zjištění archeologických nálezových situací proběhla dokumentace na stěnách výkopů, vytipované situace byly zkoumány formou plošného odkryvu.

Nejstarší dokumentované antropogenní aktivity představují objekty zahloubené do svrchní části geologického podloží. Nejzajímavějším byl pozůstatek suterénní části nadzemní stavby dřevohliněné konstrukce (s. j. 509), zjiš-